

Nylands förbund
toimisto@uudenmaanliitto.fi

Ref: Begäran om utlåtande 202/05.00/2016 21.3.2019
Ärende: Utlåtande om helheten under förslagsfasen för Nylandsplanen 2050

FÖRSLAGET TILL NYLANDSPLANEN 2050

Innehåll

Nylandsplanen 2050 omfattar hela Nylands område och tar tidsmässigt sikte på år 2050. I planen ingår alla centrala markanvändningsteman och den bereds under åren 2016–2019. Nylandsplanen består av en strukturöversikt (utan rättsverkan), samt av etapplandskapsplaner som utarbetas för regionerna (Helsingforsregionen, östra Nyland och västra Nyland). De regionala planerna styrs av Nylands strukturöversikt som ser till helheten på landskapsnivå. Regionernas specialfrågor preciserar Nylandsplanens gemensamma planeringsprinciper ur respektive regionens synvinkel. De lyfter fram de frågor som regionerna särskilt vill fokusera på i planarbetet. Då planen träder i kraft ersätter den de gällande landskapsplanerna i Nyland.

SLC och SLC Nyland:

SLC är en intresseorganisation för dem som äger eller brukar jord och skog, landsbygdsföretagare samt för alla som vill värna om en levande och livskraftig landsbygd. SLC representerar 11 000 finlandssvenska jordbrukare och landsbygdsföretagare samt dryga 19 000 skogsägare. Medlemskårens yrken och näringar har sin grund i förnybara naturresurser och en hållbar användning av dem. SLC Nylands (Nylands svenska producentförbund NSP r.f.) verksamhetsområde omfattar de svensk- och tvåspråkiga kommunerna från Hangö i väster till Pyttis i öster. SLC Nylands medlemsgårdars sammanlagda areal uppgår till ca 60 000 ha åker och 75.000 ha skog.

SLC och SLC Nyland (i texten nedan SLC) har tagit del av utkastet till Nylandsplanen 2050 och önskar å våra markägarmedlemmars vägnar framföra följande synpunkter:

Allmänt:

SLC framhåller att de jord- och skogsbruksdominerade områdena till arealen utgör den klart största markanvändningsformen i landskapet. 85 % av landarealen i Nyland utgörs av jordbruks- och skogsmark (23 + 62 %). Jord- och skogsbrukets behov noteras på ett allmänt plan och verkar i viss mån ha beaktats i planarbetet. Men som centrala utgångspunkter för Nylandsplanen borde även landsbygdsnäringarnas utvecklingsbehov beaktas på alla planområden. Planens konsekvenser för jord- och skogssektorn bör närmare utredas och beaktas innan planförslaget läggs fram till påseende under hösten 2019.

Nylandsplanen påverkar planeringen på lägre nivå. Därför bör planbestämmelserna / beteckningarna vara så klara att det inte föranleder varierande tolkningar i kommunerna. Kommunernas olika tolkningar kan leda till ojämlik behandling och stora negativa konsekvenser för jord- och skogsbrukssektorn. SLC föreslår att starkare skrivningar om att trygga förutsättningarna för primärnäringarna i lägre plannivåer tas in i planeringsbestämmelserna och i den allmänna beskrivningen. Enligt markanvändnings- och bygglagen skall man vid beredningen av planen ha en växelverkan med dem vars förhållanden eller intressen planen väsentligt kan ha en inverkan på. SLC anser att hörandet av markägarna inte varit tillräckligt och inte fyller lagens anda. Vi framhåller att de markägare som direkt berörs av förändringar och nya begränsningar alltid bör informeras och ges möjlighet att ta del av och kommentera förslaget och de utredningar det baserar sig på.

Vissa preciseringar och kompletterande beskrivningar har gjorts efter utkastskedet, men vi önskar att det i beskrivningen även tydligare skulle framgå vilka områden som lagts till och fått ny planbeteckning, t.ex. vilka skyddsområden samt värdefulla kulturmiljöer och landskapsområden som införts, och på vilka grunder. Detta skulle vara viktigt för att underlätta att ta till sig informationen och tolka planen och kartorna, samt inte minst med tanke på markägarnas rättsskydd.

Enligt de riksomfattande målen för markanvändningen skall goda och enhetliga åkerområden inte utan särskilda grunder tas i bruk för tätortsfunktioner. I planeringsbestämmelserna noteras helt riktigt att man skall undvika att vidsträckta, sammanhängande grönområden splittras. De gröna näringarna har en viktig roll inom kolbindningen och uppnåendet av målsättningen om kolneutralitet. Vi ser det som viktigt att en splittring av enhetliga skogs- och åkerområden som är gynnsamma för produktionen ska undvikas. Samordning av dragning av el-linjer och annan infrastruktur behövs. SLC framhåller att också i all övrig verksamhet är det viktigt att inte minska på skogsarealen i Nyland. I Nylandsplanen 2050 har en järnvägskorridor (Helsingfors-H:fors/Vanda flygstation-Tusby-Nickby-Borgå-Lovisa-St Petersburg) ritats in, vilket splittrar stora skogs- och åkerområden. Det här står i strid med planens allmänna principer. Dessutom skulle den planerade järnvägsförbindelsen gå över Mickelsböle grundvattenområde som är det enda grundvattenområdet väster om Borgå. Om en järnväg österut planeras anser SLC att den skall dras längs motorvägen där den gör minst skada och där eventuella arbetsplatser och tillväxtcentra i framtiden eventuellt uppstår. Reserveringarna för dylika linjer och korridorer bör vara tidsbegränsade för att inte hindra utvecklandet av området ifall förhållandena och behovet förändras.

Rekreatiomsområden:

I beskrivningsdelen till planen framhålls att rekreatiomsområdena i första hand grundas på statens, kommunernas och på Nylands rekreatiomsområdesförenings områden. SLC anser att detta är en riktig avvägning och att privat mark inte utan mycket vägande skäl skall omvandlas till rekreatiomsområden. Även privat ägda områden kan ju ändå med vissa begränsningar användas för rekreation med stöd av allemansrätten. Vi anser också att det är rätt och riktigt att skogslagen alltid skall gälla på rekreatiomsområdena, så som betonas i den förklarande delen (s. 125). Detta bör också specifikt uttalas i de detaljerade planebeteckningarna. Målområdena för rekreatiomsbruk är fortfarande oklara. SLC föreslår att denna nya beteckning och dessa områden helt stryks ur planen. I planbestämmelserna bör framhållas beaktandet av möjligheterna att bedriva jord- och skogsbruk på rekreatiomsområden och grönförbindelser.

Behov av grönförbindelser:

Behovet av grönförbindelser har märkts ut som indikationer, men inte med exakta avgränsningar. På statlig mark har dessa en direkt inverkan, men på privat mark skall detta inte genom landskapsplanen ha en så stor betydelse – till och med byggande kan tillåtas - så länge förbindelserna hålls intakta. SLC anser att det är ytterst viktigt att i planebeteckningen skriva ut att skogslagen gäller på dessa områden. Det är inte skogsbruket som utgör en begränsande faktor för grönförbindelsernas funktion och det är viktigt att understryka detta med klara planebeteckningar. Detta är speciellt viktigt eftersom områdena inte är klart avgränsade och de privata markägarna därför kan drabbas av oskälig ekonomisk belastning om t.ex. virkesköparna anser att området status är oklart.

Skyddsområden:

Nylandsplanen 2050 har gjorts på en strategisk nivå, men för skyddsområden har man gått till en detaljnivå samtidigt som det för berörda markägare eller utomstående är omöjligt att utvärdera om ett område verkligen uppfyller skyddskriterierna.

SLC anser att de nya skyddsområden som ingår i planen är överdimensionerade och dåligt grundade. Att öka arealen skyddsområden med ca 26 000 ha (ca en tredjedel) är inte befogat. De metoder som använts, så som Zonation-modellen, har en självuppfyllande mekanism då närheten till skyddsområden automatiskt ger ett högre skyddsvärde. Det betyder att nya områden hela tiden ingår då modellen tillämpas på nytt.

Om landskapsplanens skyddsområden inte är väl övervägda eller inte baserar sig på av statsrådet fastställda skyddsprogram medför detta stora svårigheter för markägaren och skogssektorn, samt oklara ersättningsförfaranden. Skogslagen upphör att gälla på SL-områden. Därmed kan skogsägaren inte heller få t.ex. Kemera-bidrag. I den beskrivande delen poängteras att markägaren har rätt till ekonomisk kompensation för de skyddade områdena. Detta stämmer i teorin, men i praktiken blir markägaren i kläm då det kan ta mycket lång tid tills planen framskridit så att den verkligen finns utmärkt på kartan och skyddsåtgärden är definierad. Detta betyder att markägaren kan tvingas vänta på en möjlig kompensation i flera år, utan att ha möjligheter att nyttja sin mark. SLC anser det också vara oroväckande och ogrundat att det i beskrivningen sägs att skyddsområdena också kan inverka på markanvändningen på närliggande områden. Detta är inte korrekt ur markägarens synvinkel då områdesbegränsningen är luddig och möjligheten till kompensation är obefintlig.

Berörda markägare har inte alls kontaktats och då kartan är såpass grovdragen är det för de flesta markägare omöjligt att kunna placera gränserna och/eller veta om det berör just dem. Man har inte heller haft tillgång till de utredningar som avgränsningarna av områdena baserar sig på. Detta förfarande följer definitivt inte god förvaltningssed. Enligt vår uppfattning omfattar planbeteckningen områden som inte motsvarar skyddskriterierna. SLC anser att intagandet av nya skyddsobjekt på detta sätt i landskapsplanen strider mot den i grundlagen tryggade rätten att nyttja sin egendom. De föreslagna nya skyddsobjekten bör därför strykas ur planen, om de inte redan är skyddade enligt lag eller där man särskilt har nått en överenskommelse med markägaren om att de skall ingå som skyddsområden. Möjligheten till jakt och viltvård påverkas även negativt av de begränsningar som många små och splittrade skyddsområden kan medföra.

Geologisk formation:

Geologiska formationer är åsar och andra geologiska formationer av värde på landskapsnivå. SLC anser att det är viktigt att betona att skogslagen gäller på dessa områden så som nämns i beskrivningsdelen till Nylandsplanen 2050. Detta borde skrivas in direkt i planebeteckningarna.

Kulturmiljö av riksintresse och/eller av intresse på landskapsnivå

De värdefulla kulturmiljöerna har formats av mänsklig aktivitet, ofta förknippad med jord- och skogsbruk. En livskraftig landsbygd är ett av valkriterierna för värdefulla landskap. Landsbygdens kulturlandskap bibehålls och utvecklas endast ifall landsbygden hålls bebodd och det bedrivs jord- och skogsbruk på området. För att undvika tolkningssvårigheter föreslår vi att bestämmelsen ska innehålla en skrivning om att skogslagen gäller på området. Markägarnas åsikter bör beaktas och onödigt begränsning av verksamhet och restriktioner för byggande på området ska undvikas.

Skogsbaserad bioenergi:

Texten i stycket gällande skogsbaserad bioenergi (5.5.3) är bra och baserar sig på en saklig utredning utförd av Skogscentralen. Texten i stycket pekar på Nylands stora betydelse för landets hela skogliga bioekonomi, hela 12 % av hela landets produktion av skogsbaserad bioenergi finns i Nyland. Man har också utrett behovet och i planarbetet definierat 11 möjliga placeringsplatser för bioterminaler. SLC anser det viktigt att dessa platser hålls kvar också i den slutliga versionen.

Vattenförsörjning:

Nya begränsningar och klassificeringar för grundvattenområden färdigställs i slutet av 2019. Uppgifterna om grundvatten uppdateras till kartbilagan innan planförslaget läggs fram till påseende.

Normalt skogsbruk enligt skogslagen bör vara möjligt även på områden som enligt ny inventering avgränsas och klassificeras som grundvatten eller E-område. Trots att E-klassificeringen endast sägs vara informativ, så är det befogat att fråga sig hur man tolkar beteckningen i den mer detaljerade planläggningen, i kommunernas miljöskyddsföreskrifter och i samband med tillståndsärenden. Det finns t.ex. inga klara besked om praktiska möjligheter till verksamhetsutövande på skogsområden som nu klassificeras till E-områden.

Skjutbanor:

Det är av yttersta vikt att det finns ett tillräckligt tätt nätverk av skjutbanor. SLC Nyland anser därför att det är bra att man märkt ut de viktigaste skjutbanorna i Nyland, eftersom de påverkar markanvändningen i omgivningen.

Övrigt:

SLC önskar att det innan planförslaget läggs fram till påseende ordnas ett möte med representanter för Nylands förbund och några skogliga organisationer så som SLC, MTK, Skogscentralen, Södra skogsreviret och de lokala skogsvårdsföreningarna samt Skogsindustrin r.f. Detta möte borde hållas i juni innan sommarsemestrarna.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Anders Portin
Skogsombudsman

NYLANDS SVENSKA PRODUCENTFÖRBUND NSP R.F. (SLC NYLAND)

Bjarne Westerlund
Verksamhetsledare